

ด่วนที่สุด

ที่ ศธ ๐๒๐๖.๑๐/๖๙

สำนักงาน ก.ค.ศ.

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

๒๑ มีนาคม ๒๕๖๕

เรื่อง แนวทางการปฏิบัติตามความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา กรณีการลงโทษข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาที่ออกจากราชการไปเกินสามปีแล้ว ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูล
เรียน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เลขาธิการ ศึกษาธิการจังหวัด และผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๒๒๐/๒๕๖๕ จำนวน ๑ ชุด
๒. แนวทางการปฏิบัติตามความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา กรณีการลงโทษข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาที่ออกจากราชการไปเกินสามปีแล้ว ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูล จำนวน ๒ แผ่น

ด้วยสำนักงาน ก.ค.ศ. ได้หารือแนวทางการลงโทษข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดวินัยอย่างร้ายแรง สถานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ และบุคคลนั้น ได้ออกจากราชการไปเกินสามปีแล้ว จะสามารถลงโทษได้หรือไม่ อย่างไร และคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ตอบข้อหารือดังกล่าว ไปยังสำนักงาน ก.ค.ศ. ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑

ก.ค.ศ. โดย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยและการออกจากราชการ (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้ว มีมติเห็นชอบแนวทางการปฏิบัติตามความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา กรณีการลงโทษ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ออกจากราชการไปเกินสามปีแล้ว ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูล และให้สำนักงาน ก.ค.ศ. แจ้งเวียนส่วนราชการ หน่วยงานการศึกษา ทราบและถือปฏิบัติ รายละเอียด ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และถือปฏิบัติ

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ประวีต เอรารรณ์)

เลขาธิการ ก.ค.ศ.

ภารกิจเสริมสร้างและมาตรฐานวินัย

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๓๒๒๐

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๓๒๒๑

เรื่องเสร็จที่ ๒๒๐/๒๕๖๕

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การลงโทษทางวินัยข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
ซึ่งออกจากราชการไปแล้ว

สำนักงาน ก.ค.ศ. ได้มีหนังสือ สืบ^๖ ที่ ศธ ๐๒๐๖.๓๐/๒๓๖ ลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๔ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดทางวินัยข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ดังนี้

๑. วันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๖๒ มีมติชี้มูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต ๒ ฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ฐานไม่ปฏิบัติราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนของทางราชการ เป็นเหตุให้ราชการได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรง และฐานกระทำการอื่นใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๘๔ วรรคสาม มาตรา ๘๕ วรรคสอง และมาตรา ๘๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๗ จำนวน ๗ ราย และผู้การได้ส่วน จำนวน ๑ ราย

๒. วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๒ มีมติชี้มูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต ๓ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต ๓ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต ๔ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต ๕ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต ๗ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๑ ฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ฐานไม่ปฏิบัติราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนของทางราชการ เป็นเหตุให้ราชการได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรง และฐานกระทำการอื่นใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๘๔ วรรคสาม มาตรา ๘๕ วรรคสอง และมาตรา ๘๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน ๕๖ ราย และชี้มูลความผิดทางวินัยไม่ร้ายแรง จำนวน ๑ ราย

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะผู้บังคับบัญชาพิจารณา ดำเนินการตามมาตรา ๓๑ (๒) และมาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย การป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ แล้วเห็นสมควรลงโทษไล่ออกข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิด จำนวน ๖๓ ราย ให้ยุติ การดำเนินการทางวินัยเพราะเสียชีวิต จำนวน ๑ ราย และให้ยุติการดำเนินการทางวินัยเนื่องจาก เกษียณอายุราชการเกินกว่าสามปี ตามมาตรา ๑๐๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ จำนวน ๓ ราย และส่งเรื่องไปยัง ก.ค.ศ. เพื่อพิจารณา ตามมาตรา ๑๐๐ วรรคสี่ (๑) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา

ส่งพร้อมหนังสือที่ นร ๐๔๐๔/๑๖ ลงวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการ กฤษฎีกาถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

*ต่อมาสำนักงาน ก.ค.ศ. ได้มีหนังสือ ส่วนที่ ๒๓๖ ที่ ศธ ๐๒๐๖.๓๐/๔๐ ลงวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๖๕ ยกเลิกชั้นความลับ

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยและการออกจากราชการ ทำการแทน ก.ค.ศ. ในคราวประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๖๓ พิจารณาแล้ว มีมติให้ส่งโทษไล่ออกจากราชการและบุคลากรทางการศึกษาออกจากราชการ จำนวน ๙ ราย และยุติการดำเนินการทางวินัยเพราะเสียชีวิตระหว่างการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จำนวน ๑ ราย และในคราวประชุมครั้งที่ ๗/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๖๓ พิจารณาแล้วมีมติให้ส่งโทษไล่ออกจากราชการและบุคลากรทางการศึกษาออกจากราชการ จำนวน ๕๖ ราย และให้ยุติการดำเนินการทางวินัยตามมาตรา ๑๐๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน ๑ ราย โดยเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ส่งลงโทษตามมติของ อ.ก.ค.ศ. แล้ว

ต่อมา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีหนังสือถึงสำนักงาน ก.ค.ศ. แจ้งว่ามีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาซึ่งถูกส่งโทษไล่ออกจากราชการตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในกรณีดังกล่าว ออกจากราชการไปแล้วเกินสามปี จำนวน ๒๒ ราย ซึ่ง อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยและการออกจากราชการ ทำการแทน ก.ค.ศ. ในคราวประชุมครั้งที่ ๓๓/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๓๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ พิจารณาเกี่ยวกับการส่งลงโทษตามมาตรา ๑๐๒ และมาตรา ๑๐๒/๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา แล้ว มีความเห็นไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน จึงมีมติให้สำนักงาน ก.ค.ศ. ทาหรือคณะกรรมการกฤษฎีกา ดังนี้

๑. กรณีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาซึ่งถูกคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ได้ออกจากราชการไปแล้วเกินสามปี ผู้มีอำนาจดำเนินการทางวินัยสามารถส่งลงโทษได้หรือไม่ หากไม่สามารถส่งลงโทษได้ แต่ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งได้ส่งลงโทษข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาไปแล้ว จะต้องดำเนินการต่อไปอย่างไร

๒. กรณีเรื่องอื่นที่มีลักษณะเดียวกัน หากผู้มีอำนาจดำเนินการทางวินัยได้ส่งลงโทษข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ชี้มูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ซึ่งออกจากราชการไปแล้วเกินสามปี ภายหลังจากพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ มีผลใช้บังคับ ถือเป็นการส่งลงโทษโดยชอบด้วยมาตรา ๑๐๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ หรือไม่ หากไม่ชอบ จะต้องเพิกถอนการพิจารณาและการส่งลงโทษโดยให้มีผลย้อนหลังหรือไม่ หรือจะต้องดำเนินการเป็นประการใด

๓. กรณีผู้มีอำนาจดำเนินการทางวินัยได้ส่งลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรง หรือส่งลงโทษข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาซึ่งออกจากราชการไปแล้วภายในสามปีนับแต่วันที่ผู้นั้นออกจากราชการ และต่อมา ก.ค.ศ. พิจารณารายงานการดำเนินการทางวินัยแล้วมีมติให้ผู้นั้นออกจากราชการแล้วส่งโทษหรือเพิ่มโทษวินัยอย่างร้ายแรงแก่ผู้นั้น แต่ในขณะที่ ก.ค.ศ. มีมติดังกล่าว ผู้นั้นออกจากราชการไปแล้วเกินสามปี ผู้มีอำนาจดำเนินการทางวินัยจะส่งลงโทษตามมติ ก.ค.ศ. ได้หรือไม่ กรณีดังกล่าวเป็นไปตามมาตรา ๑๐๒ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา หรือไม่ หรือผู้มีอำนาจดำเนินการทางวินัยจะต้องดำเนินการเป็นประการใด

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๒) ได้พิจารณาข้อหาหรือของสำนักงาน ก.ค.ศ. โดยมีผู้แทนส่วนนักนายกรัชมณฑล (สำนักงาน ก.ค.ศ.) และผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงาน ก.ค.ศ.) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมจากการชี้แจงของผู้แทนสำนักงาน ก.ค.ศ. ว่า ก.ค.ศ. ในคราวประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๕ มีมติรับทราบการหาข้อหาข้อกล่าวหาตามข้อหาหรือของสำนักงาน ก.ค.ศ. ต่อคณะกรรมการกฤษฎีกาแล้ว โดยประเด็นที่หนึ่งนั้น เป็นการหาข้อหาเกี่ยวกับการสั่งลงโทษทางวินัยข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาด้านมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ชี้มูลความผิดผู้ซึ่งเกี่ยวข้องกับการทุจริตการจัดซื้อจัดจ้างก่อสร้างสนามฟุตบอลของโรงเรียนในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา และผู้บังคับบัญชาได้สั่งลงโทษทางวินัยไปแล้ว แต่ปรากฏว่าข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาบางรายได้ออกจากราชการไปเกินสามปีแล้ว จึงมีประเด็นว่าการสั่งลงโทษกรณีนี้ชอบด้วยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา หรือไม่ และกรณีที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายจะต้องดำเนินการอย่างไร ส่วนประเด็นที่สองนั้น เป็นการหาข้อกล่าวหาเพียงอย่างเดียวในกรณีอื่นนอกจากการทุจริตการจัดซื้อจัดจ้างก่อสร้างสนามฟุตบอลดังกล่าว

สำหรับประเด็นที่สามนั้น เป็นกรณีที่ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยและการออกจากราชการ ทำการแทน ก.ค.ศ. ได้พิจารณารายงานการดำเนินการทางวินัยแล้วมีมติให้ผู้บังคับบัญชาลงโทษหรือเพิ่มโทษทางวินัยแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามมาตรา ๓๐๒ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาฯ ซึ่งผู้บังคับบัญชาต้องสั่ง

มาตรา ๓๐๒ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ใดซึ่งออกจากราชการอันมิใช่เพราะเหตุตาย มีกรณีถูกกล่าวหาเป็นหนึ่งสิ่งก่อนออกจากราชการว่า ขณะรับราชการได้กระทำความผิดหรือละเว้นหน้าที่การใดอันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ถ้าเป็นการกล่าวหาต่อผู้บังคับบัญชาของผู้ขึ้นหรือต่อผู้ที่มีหน้าที่สืบสวนสอบสวนหรือตรวจสอบตามกฎหมายหรือระเบียบของทางราชการ หรือเป็นการกล่าวหาของผู้บังคับบัญชาของผู้ขึ้นหรือมีการผิดถูกฟ้องคดีอาญาหรือต้องหาคดีอาญาที่นอกจากราชการว่า ในขณะที่รับราชการได้กระทำความผิดอาญาอันมิใช่เป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทที่ไม่เกี่ยวกับราชการหรือความผิดลหุโทษ ผู้มีอำนาจดำเนินการทางวินัยมีอำนาจดำเนินการสืบสวนหรือพิจารณา ดำเนินการทางวินัย และสั่งลงโทษตามที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้ต่อไปได้เสมือนว่าผู้ขึ้นยังมีได้ออกจากราชการ แต่ต้องสั่งลงโทษภายในสามปีนับแต่วันที่ผู้ขึ้นออกจากราชการ

กรณีตามวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นการกล่าวหา หรือฟ้องคดีอาญาหรือต้องหาคดีอาญาหลังจากที่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ใดออกจากราชการแล้ว ให้ผู้มีอำนาจดำเนินการทางวินัยมีอำนาจดำเนินการสืบสวนหรือพิจารณา ดำเนินการทางวินัย และสั่งลงโทษตามที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้ต่อไปได้เสมือนว่าผู้ขึ้นยังมีได้ออกจากราชการ โดยต้องเริ่มดำเนินการสอบสวนภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้ขึ้นออกจากราชการ และต้องสั่งลงโทษภายในสามปีนับแต่วันที่ผู้ขึ้นออกจากราชการ สำหรับกรณีที่เป็นการผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง ตามมาตรา ๓๔ วรรคแรก จะต้องสั่งลงโทษภายในสามปีนับแต่วันที่ผู้ขึ้นออกจากราชการ

ในกรณีที่ศาลปกครองมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้เพิกถอนคำสั่งลงโทษ หรือองค์การพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัยหรือองค์การตรวจสอบรายงานการดำเนินการทางวินัยมีคำวินิจฉัยถึงที่สุดหรือมีมติให้เพิกถอนคำสั่งลงโทษตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง เพราะเหตุระบอบการดำเนินการทางวินัยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้ผู้มีอำนาจดำเนินการทางวินัยดำเนินการทางวินัยให้แล้วเสร็จภายในสองปีนับแต่วันที่คำพิพากษาถึงที่สุดหรือมีคำวินิจฉัยถึงที่สุดหรือมีมติแล้วแต่กรณี

การดำเนินการทางวินัยตามวรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม ถ้าผลการสอบสวนพิจารณาปรากฏว่าผู้ขึ้นกระทำความผิดวินัยไม่ร้ายแรงให้ลงโทษ

ความในมาตรานี้มิได้ใช้บังคับแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาซึ่งถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนตามมาตรา ๓๐๓

หรือปฏิบัติไปตามนั้น ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๐๕^{*} วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว แต่ในขณะที่มีมตินั้น ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้นั้นได้ออกจากราชการไปเกินสามปีแล้ว จึงมีปัญหาว่าการดำเนินการทางวินัยตามมติขององค์การตรวจสอบรายงานการดำเนินการทางวินัย ตามมาตรา ๓๐๖^{*} วรรคสาม จะอยู่ภายใต้ระยะเวลาที่กำหนดให้ผู้มีอำนาจดำเนินการทางวินัย ต้องส่งลงโทษทางวินัยภายในสามปีตามมาตรา ๓๐๖ วรรคหนึ่ง ด้วยหรือไม่ โดยกรณีนี้ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยและการออกจากราชการ เห็นว่า ระยะเวลาสามปีตามมาตรา ๓๐๖ วรรคหนึ่ง เป็นระยะเวลาในการส่งลงโทษทางวินัยของผู้บังคับบัญชาเท่านั้น ซึ่งแยกจากระยะเวลาในการดำเนินการให้เป็นไปตามมติขององค์การตรวจสอบรายงานการดำเนินการทางวินัย ตามมาตรา ๓๐๖ วรรคสาม ซึ่งกำหนดระยะเวลาให้ดำเนินการภายในสองปีนับแต่วันที่มีมติ ดังนั้น จึงสามารถส่งลงโทษได้ แม้จะเกินระยะเวลาสามปีนับแต่วันที่มีมติผู้นั้นออกจากราชการ อย่างไรก็ตาม อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ เห็นว่า หากผู้ถูกลงโทษทางวินัยออกจากราชการไปเกินสามปีแล้ว แม้การส่งลงโทษจะเป็นไปตามมติขององค์การตรวจสอบรายงานการดำเนินการทางวินัย ผู้บังคับบัญชาก็ไม่อาจส่งลงโทษข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาซึ่งออกจากราชการไปแล้วเกินสามปีได้

^{*} มาตรา ๓๐๕ เมื่อผู้บังคับบัญชาได้ดำเนินการทางวินัยหรือดำเนินการสอบสวนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ใด หรือสั่งให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาออกจากราชการไปแล้ว ให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) การรายงานการดำเนินการทางวินัยไม่ร้ายแรงของผู้บังคับบัญชาตั้งแต่หัวหน้าส่วนราชการ หรือผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลงมา เมื่อผู้บังคับบัญชาได้ดำเนินการทางวินัยแล้ว ให้รายงานไปยังหัวหน้าส่วนราชการหรือผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา แล้วแต่กรณี และเมื่อหัวหน้าส่วนราชการหรือผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้รับรายงานแล้วเห็นว่าพฤติการณ์เรื่องการลงโทษ หรือการสั่งลงโทษ ไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม ก็ให้มีอำนาจสั่งงดโทษ ลดสถานโทษ เพิ่มสถานโทษ เปลี่ยนแปลงและแก้ไขข้อความในคำสั่งเดิมหรือดำเนินการอย่างใดเพิ่มเติมเพื่อประกอบการพิจารณาให้มีความจริงและความเป็นธรรมได้ตามควรแก่กรณี และหากเห็นว่ากรณีเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ก็ให้มีอำนาจสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนให้หรือหากเห็นว่า เป็นกรณีที่ไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของตน ก็ให้แจ้งหรือรายงานไปยังผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจหน้าที่ เพื่อดำเนินการตามควรแก่กรณีต่อไป เมื่อหัวหน้าส่วนราชการหรือผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้พิจารณาตามอำนาจหน้าที่แล้ว ให้เสนอหรือรายงาน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาพิจารณา เมื่อ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาได้พิจารณาแล้ว ให้รายงานไปยังหัวหน้าส่วนราชการพิจารณา แต่ในกรณีที่หัวหน้าส่วนราชการซึ่งได้รับรายงานมีความเห็นขัดแย้งกับมติ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา ให้เสนอ อ.ก.ค.ศ. พิจารณาต่อไป

(๒) การรายงานการดำเนินการทางวินัยอย่างร้ายแรงของผู้บังคับบัญชาตั้งแต่หัวหน้าส่วนราชการ หรือผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลงมา เมื่อผู้บังคับบัญชาได้ดำเนินการทางวินัยแล้ว ให้รายงานไปยังหัวหน้าส่วนราชการหรือผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา แล้วแต่กรณี และเมื่อหัวหน้าส่วนราชการหรือผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจารณาตามอำนาจหน้าที่แล้ว ให้รายงาน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา และ อ.ก.ค.ศ. พิจารณาตามลำดับ

สำหรับการดำเนินการทางวินัยของผู้บังคับบัญชาที่มีตำแหน่งเหนือหัวหน้าส่วนราชการ หรือผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขึ้นไป และมีใช่เป็นการดำเนินการตามมติของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา ให้รายงาน อ.ก.ค.ศ. พิจารณา

ในการดำเนินการตามมาตรานี้ เมื่อ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา หรือ อ.ก.ค.ศ. พิจารณา และมีมติเป็นประการใดแล้ว ให้ผู้มีอำนาจตามมาตรา ๕๓ หรือหัวหน้าส่วนราชการหรือผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา แล้วแต่กรณี สั่งหรือปฏิบัติไปตามนั้น

การรายงานตามมาตรานี้ให้เป็นไปตามระเบียบที่ ก.ค.ศ. กำหนด

^{*} โปรดดูเจตจำนงที่ ๒, ข้างต้น

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๒) พิจารณาแล้วเห็นสมควรให้ความเห็นเฉพาะ การตีความปัญหาข้อกฎหมาย เพื่อวางหลักกฎหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปปฏิบัติ ได้อย่างถูกต้อง สำหรับการพิจารณารายละเอียดในการส่งลงโทษผู้ถูกล่อลวงแต่ละรายนั้น เป็นหน้าที่ของผู้รับผิดชอบซึ่งจะต้องดำเนินการต่อไป โดยเมื่อพิจารณาประเด็นหรือข้อของสำนักงาน ก.ต.ศ. ในประเด็นที่หนึ่งและประเด็นที่สองแล้ว เป็นการหาข้อในปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการ ส่งลงโทษทางวินัยตามมาตรา ๓๐๒^๕ และมาตรา ๓๐๒/๑^๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ ดังนั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๒) จึงเห็นสมควรกำหนดประเด็นที่ต้องพิจารณาเสียใหม่ให้ชัดเจนยิ่งขึ้นและมีความเห็นในแต่ละประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง กรณีที่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาซึ่งถูกคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ได้ออกจากราชการไปเกิน สามปีแล้ว ผู้มีอำนาจดำเนินการทางวินัยจะสามารถส่งลงโทษตามมาตรา ๓๐๒ และมาตรา ๓๐๒/๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาฯ ได้หรือไม่ นั้น เห็นว่า มาตรา ๓๐๒/๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาฯ กำหนดว่า ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ใด ซึ่งออกจากราชการแล้ว การดำเนินการทางวินัยและสั่งลงโทษแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้นั้นให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริต อันเป็นการบัญญัติไว้ในทำนองเดียวกับมาตรา ๓๐๐/๑^๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๑) พ.ศ. ๒๕๖๒ แต่โดยที่ยังไม่มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขการสั่งลงโทษทางวินัยกรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดข้าราชการซึ่งออกจากราชการไว้เป็นการเฉพาะให้สอดคล้องกับการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู

*โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

มาตรา ๓๐๒/๑ ในกรณีที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติหรือคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐมีมติชี้มูลความผิดข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ใดซึ่งออกจากราชการแล้ว การดำเนินการทางวินัยและสั่งลงโทษแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้นั้นให้เป็นไปตาม หลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต หรือกฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แล้วแต่กรณี

การดำเนินการทางวินัย ตมวรคหนึ่ง หากปรากฏว่าผู้ขึ้นกระทำความผิดวินัยไม่ร้ายแรงก็ให้ตมท- ๓ มาตรา ๓๐๐/๑ ในกรณีที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติหรือคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐมีมติชี้มูลความผิดข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดซึ่งออกจากราชการแล้ว การดำเนินการทางวินัยและสั่งลงโทษแก่ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้นั้นให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไข ที่กำหนดไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตหรือกฎหมายว่าด้วย มาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แล้วแต่กรณี

การดำเนินการทางวินัย ตมวรคหนึ่ง หากปรากฏว่าผู้ขึ้นกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงก็ให้ตมท-

และบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ดังกล่าว และแม้ว่าจะมีบทบัญญัติมาตรา ๔๘^๑ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ที่กำหนดให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนพิจารณาสั่งลงโทษผู้ถูกกล่าวหา ไม่ว่าผู้ถูกกล่าวหาจะพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐก่อนหรือหลังที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติวินิจฉัยมูลความผิดก็ตาม แต่บทบัญญัติดังกล่าวเป็นเพียงการกำหนดให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนพิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหาตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูล โดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอีกเท่านั้น มิได้เป็นฐานอำนาจในการจะลงโทษทางวินัยอดีตข้าราชการ เมื่อยังไม่สามารถสั่งลงโทษตามมาตรา ๓๐๒/๑^๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การสั่งลงโทษจึงยังต้องเป็นไปตามมาตรา ๓๐๒^๓ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่ใช้บังคับในภายหลังและมีผลเป็นคุณแก่ผู้ถูกกล่าวหาอย่างมากกว่าบทบัญญัติที่ใช้บังคับอยู่ในขณะกระทำความผิด เมื่อมาตราดังกล่าวกำหนดเงื่อนไขในการใช้อำนาจของผู้มีอำนาจดำเนินการทางวินัยในการสั่งลงโทษข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาซึ่งออกจากราชการ อันมิใช่เพราะเหตุตายว่า ต้องสั่งลงโทษภายในสามปีนับแต่วันที่ผู้นั้นออกจากราชการ ดังนั้น หากข้อเท็จจริงปรากฏว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้นั้นได้ออกจากราชการไปเกินสามปีแล้ว ผู้มีอำนาจดำเนินการทางวินัยย่อมไม่อาจสั่งลงโทษข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา รายดังกล่าวได้ ทั้งนี้ ตามแนวความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมร่วมคณะที่ ๑ และคณะที่ ๒) ในเรื่องเสร็จที่ ๑๕๕๔/๒๕๖๔^๔

ประเด็นที่สอง กรณีที่ผู้มีอำนาจดำเนินการทางวินัยไม่สามารถสั่งลงโทษข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาซึ่งออกจากราชการไปเกินสามปีได้ แต่มีการสั่งลงโทษไปแล้ว จะต้องดำเนินการต่อไปอย่างไร นั้น เห็นว่า เมื่อวินิจฉัยในประเด็นที่หนึ่งแล้วว่าผู้มีอำนาจดำเนินการทางวินัยไม่อาจสั่งลงโทษทางวินัยแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาซึ่งออกจากราชการไปเกินสามปีได้ แต่กลับปรากฏว่ามีการสั่งลงโทษทางวินัยไปแล้ว คำสั่งลงโทษทางวินัยนั้นจึงเป็นคำสั่ง

มาตรา ๔๘ เมื่อผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาได้รับสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๔๓ แล้ว ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาผู้นั้นพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติโดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอีก โดยในการพิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหา ให้ถือว่าสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัยตามกฎหมาย ระเบียบหรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหาผู้นั้น แล้วแต่กรณี

ฯลฯ

ฯลฯ

การดำเนินการทางวินัยตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนพิจารณาสั่งลงโทษผู้ถูกกล่าวหาภายในสามปีนับแต่วันที่ได้รับเรื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือภายในสามปีนับแต่วันที่ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนได้รับแจ้งมติที่ได้ขอให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณา ทบทวนตามมาตรา ๔๔ วรรคสอง ทั้งนี้ ไม่ว่าผู้ถูกกล่าวหาผู้นั้นจะพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐก่อนหรือหลังที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติวินิจฉัยมูลความผิด เว้นแต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีมติเมื่อพ้นกำหนดเวลาดังมาตรา ๔๕ แล้ว แต่ไม่เป็นการตัดอำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะดำเนินการเพื่อดำเนินคดีอาญาต่อไป

ฯลฯ

ฯลฯ

^๑โปรดดูเชิงอรรถที่ ๖, ข้างต้น

^๒โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

^๓บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การดำเนินการทางวินัยและสั่งลงโทษแก่อดีตข้าราชการตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ สทพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาที่ นว ๐๗๖๖๖๐๓๕ ลงวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๖๔ ถึงสำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่ยังคงมีผลใช้บังคับอยู่จนกว่าจะมีการเพิกถอนตามที่มีบัญญัติไว้ในมาตรา ๕๒ วรรคสอง^{๕๑} มาตรา ๕๔^{๕๒} และมาตรา ๕๐^{๕๓} แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยเมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้ออกคำสั่งลงโทษทางวินัยในกรณีนี้ เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานย่อมมีอำนาจเพิกถอนคำสั่งทางปกครองได้ คราวหน้าที่ยังไม่มีคำสั่งทางปกครองใหม่หรือมีการวินิจฉัยอุทธรณ์เป็นคำสั่งทางปกครองของผู้วินิจฉัยอุทธรณ์ขึ้นใหม่ ทั้งนี้ ตามแนวความเห็นคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองในเรื่องเสรีจที ๗๗๘/๒๕๔๘^{๕๔} ดังนั้น กรณีตามข้อหาข้อนี้ หากเรื่องยังอยู่ในระหว่างการพิจารณารายงานหรือการพิจารณาอุทธรณ์ตามมาตรา ๑๐๕^{๕๕} หรือมาตรา ๑๒๒^{๕๖} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาฯ จึงเป็นกรณีที่ยังไม่มีคำสั่งทางปกครองใหม่ เมื่อเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นผู้ออกคำสั่งนั้น มีข้อผิดพลาดในการออกคำสั่งนั้น จึงต้องเพิกถอนคำสั่งของตนเพื่อให้คำสั่งลงโทษไม่มีผลตั้งแต่ต้น และแจ้งให้องค์กรตรวจสอบรายงานการดำเนินการทางวินัยตามมาตรา ๑๐๕ หรือองค์กรพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัยตามมาตรา ๑๒๒ ทราบถึงการไม่มีผลของคำสั่งทางปกครองเดิมด้วย

สำหรับประเด็นที่สาม ตามข้อหาข้อของสำนักงาน ก.ค.ศ. นั้น สืบเนื่องจาก อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยและการออกจากราชการ และ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ ซึ่งทำการแทน ก.ค.ศ. ในเรื่องดังกล่าว มีความเห็นแตกต่างกันในการตีความมาตรา ๑๐๖^{๕๗} วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาฯ โดยไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ก.ค.ศ. ได้มีความเห็นในประเด็นนี้ว่าอย่างไร และมีปัญหาข้อสงสัยในข้อกฎหมายเป็นประการใด

๕๑ มาตรา ๕๐ คำสั่งทางปกครองให้มีผลใช้บังคับต่อบุคคลตั้งแต่ขณะที่ผู้บังคับได้รับแจ้งเป็นต้นไป คำสั่งทางปกครองย่อมมีผลครบถ้วนที่ผู้บังคับได้ยังไม่มีการเพิกถอนหรือสิ้นผลโดยระยะเวลาหรือโดยเหตุอื่น

๕๒ ๕๓

๕๔

๕๕ มาตรา ๕๔ เจ้าหน้าที่หรือผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่อาจเพิกถอนคำสั่งทางปกครองได้ตามหลักเกณฑ์ในมาตรา ๕๑ มาตรา ๕๒ และมาตรา ๕๓ ไม่ว่าจะพ้นขั้นตอนการกำหนดให้อุทธรณ์หรือไม่ได้ยังตามกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นมาแล้วหรือไม่

การเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่มีลักษณะเป็นการให้ประโยชน์ต้องกระทำภายในเก้าสิบวัน นับแต่ได้รู้ถึงเหตุที่จะให้เพิกถอนคำสั่งทางปกครองนั้น เว้นแต่คำสั่งทางปกครองจะได้ทำขึ้นเพราะการแสดงข้อความอันเป็นเท็จหรือขาดข้อเท็จจริงซึ่งควรบอกให้แจ้งหรือการข่มขู่หรือการทักท้วงใจโดยการให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันใดที่มีประโยชน์ตามกฎหมาย

๕๖ มาตรา ๕๐ คำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายอาจถูกเพิกถอนทั้งหมดหรือบางส่วน โดยจะให้มีผลย้อนหลังหรือไม่ย้อนหลังหรือมีผลในอนาคตไปถึงขณะใดขณะหนึ่งตามที่กำหนดได้ แต่ถ้าคำสั่งนั้นเป็นคำสั่งซึ่งเป็นการให้ประโยชน์แก่ผู้รับ การเพิกถอนต้องเป็นไปตามบทบัญญัติมาตรา ๕๑ และมาตรา ๕๒

๕๗ บัญชีคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เรื่อง การเพิกถอนการประเมินภาษี และขอให้อำนาจการประเมินภาษีใหม่ ในกรณีที่เรื่องอยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์หรือของศาล หรือในกรณีที่คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ได้มีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ หรือศาลได้มีคำพิพากษาแล้ว ส่งหรือทางไปรษณีย์สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร. ๐๔๐๕/๔๑๘ ลงวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๔๘ ถึงกรมสรรพากร

๕๘ ไปรศดุเชิงอรุณที่ ๓, ช้างต้น

๕๙ มาตรา ๑๒๒ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ใดถูกสั่งลงโทษปลดออก ไล่ออก หรือถูกสั่งให้ออกจากราชการ ให้มีสิทธิอุทธรณ์หรือร้องทุกข์ แล้วแต่กรณี ต่อ ก.ค.ศ. ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง และได้ ก.ค.ศ. พิจารณาให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวัน

๖๐ ไปรศดุเชิงอรุณที่ ๒, ช้างต้น

ในชั้นนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๒) จึงยังไม่อาจให้ความเห็นในประเด็นนี้ได้ตามข้อ ๙ (๒)^{๓๓}
 แห่งระเบียบคณะกรรมการกฤษฎีกาว่าด้วยการรับปรึกษาให้ความเห็นทางกฎหมายของกรรมการ
 กฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๒๒

(นายปรกรณ์ นิลประพันธ์)
 เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
 กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๓๓}ข้อ ๙ กรรมการกฤษฎีกาจะไม่พิจารณาให้ความเห็นทางกฎหมายในเรื่องดังต่อไปนี้

๑. ๑

๑. ๑

(๒) เรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสถาบันอื่นอยู่แล้วตามกฎหมายและกรรมการกฤษฎีกา
 เห็นว่าสมควรให้มีการดำเนินการตามกฎหมายนั้นก่อนเพื่อประโยชน์แก่การบริหารราชการแผ่นดิน

๑. ๑

๑. ๑

**แนวทางการปฏิบัติตามความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา กรณีการลงโทษข้าราชการครู
และบุคลากรทางการศึกษาที่ออกจากราชการไปเกินสามปีแล้ว ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูล
(ส่งพร้อมหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศร ๐๒๐๖.๑๐/ว ๙ ลงวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๕)**

ตามที่ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยและการออกจากราชการ (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) ในคราวประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๕ พิจารณาแล้ว มีมติเห็นชอบแนวทางการปฏิบัติตามความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา กรณีการลงโทษข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ออกจากราชการไปเกินสามปีแล้ว ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูล และให้สำนักงาน ก.ค.ศ. แจ้งเวียนส่วนราชการ หน่วยงานการศึกษาที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการทางวินัยของส่วนราชการ หน่วยงานการศึกษา หรือบุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นไปในแนวทางเดียวกัน จึงกำหนดแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้

แนวทางการปฏิบัติตามความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา กรณีการลงโทษข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ออกจากราชการไปเกินสามปีแล้ว ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูล แยกเป็นกรณีและสังกัดของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาตามตำแหน่ง ดังนี้

กรณีที่ ๑ ก.ค.ศ. อ.ก.ค.ศ. ที่ ก.ค.ศ. ตั้ง หรือ กศจ. ได้มีมติและมีอำนาจตามมาตรา ๕๓ ได้สั่งลงโทษไปแล้ว

๑.๑ กรณีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่ร่วมกระทำผิดวินัยกับผู้อำนวยความสะดวกสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ถูกคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ และได้ออกจากราชการไปเกินสามปีแล้ว ตั้งแต่วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๒ เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่อาจพิจารณาสั่งลงโทษบุคคลดังกล่าวได้ หากสั่งลงโทษตามมติ ก.ค.ศ. ไปแล้ว ให้เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเพิกถอนคำสั่งลงโทษ แล้วแจ้งให้ผู้ซึ่งถูกสั่งลงโทษทราบ และรายงาน ก.ค.ศ. ต่อไป

๑.๒ กรณีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ถูกคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ และได้ออกจากราชการไปเกินสามปีแล้ว ตั้งแต่วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๒ เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่อาจพิจารณาสั่งลงโทษบุคคลดังกล่าวได้ หากสั่งลงโทษตามมติ อ.ก.ค.ศ. สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษไปแล้ว ให้เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเพิกถอนคำสั่งลงโทษแล้วแจ้งให้ผู้ซึ่งถูกสั่งลงโทษ และ อ.ก.ค.ศ. สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษทราบ แล้วรายงาน ก.ค.ศ. ต่อไป

๑.๓ กรณีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ถูกคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ และได้ออกจากราชการไปเกินสามปีแล้ว ตั้งแต่วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๒ เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษาไม่อาจพิจารณาสั่งลงโทษบุคคลดังกล่าวได้ หากสั่งลงโทษตามมติ อ.ก.ค.ศ. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาไปแล้ว ให้เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเพิกถอนคำสั่งลงโทษแล้วแจ้งให้ผู้ซึ่งถูกสั่งลงโทษ และ อ.ก.ค.ศ. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาทราบ แล้วรายงาน ก.ค.ศ. ต่อไป

๑.๔ กรณีข้าราชการ

๓.๔ กรณีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ถูกคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ และได้ออกจากราชการ ไปเกินสามปีแล้ว ตั้งแต่วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๒ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการไม่อาจพิจารณาสั่งลงโทษบุคคลดังกล่าวได้ หากสั่งลงโทษตามมติ อ.ก.ค.ศ. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการไปแล้ว ให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เพิกถอนคำสั่งลงโทษแล้วแจ้งให้ผู้ซึ่งถูกสั่งลงโทษ และ อ.ก.ค.ศ. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ทราบ แล้วรายงาน ก.ค.ศ. ต่อไป

๓.๕ กรณีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาที่ไม่ได้ดำรงตำแหน่ง หรือร่วมกระทำความผิด ตามข้อ ๓.๑ เมื่อถูกคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ และได้ออกจากราชการไปเกินสามปีแล้ว ตั้งแต่วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๒ ศึกษาธิการจังหวัดไม่อาจพิจารณาสั่งลงโทษบุคคลดังกล่าวได้ หากสั่งลงโทษตามมติ กศจ. ไปแล้ว ให้ศึกษาธิการจังหวัดเพิกถอนคำสั่งลงโทษแล้วแจ้งให้ผู้ซึ่งถูกสั่งลงโทษและ กศจ. ทราบ แล้วรายงาน ก.ค.ศ. ต่อไป

กรณีที่ ๒ ก.ค.ศ. อ.ก.ค.ศ. ที่ ก.ค.ศ. ตั้ง หรือ กศจ. ได้พิจารณามิมีมติ แต่ผู้มีอำนาจ ตามมาตรา ๕๓ ยังไม่ได้สั่งลงโทษตามมติ

กรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ส่งสำนวนการไต่สวนให้ผู้มีอำนาจตามมาตรา ๕๓ พิจารณาสั่งลงโทษ เมื่อผู้มีอำนาจตามมาตรา ๕๓ พิจารณาแล้ว เห็นสมควรลงโทษปลดออก หรือไล่ออก และ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยและการออกจากราชการ (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) อ.ก.ค.ศ. สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ อ.ก.ค.ศ. สำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา อ.ก.ค.ศ. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ หรือ กศจ. แล้วแต่กรณี พิจารณาแล้วมีมติ ให้ลงโทษปลดออก หรือไล่ออก แต่ผู้มีอำนาจตามมาตรา ๕๓ ยังไม่ได้ออกคำสั่งลงโทษตามมติดังกล่าว และผู้ถูกกล่าวหาหนี้ออกจากราชการไปเกินสามปีแล้ว ตั้งแต่วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๒ ไม่สามารถสั่งลงโทษ บุคคลดังกล่าวได้ ให้ผู้มีอำนาจตามมาตรา ๕๓ รายงานให้ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยและการออกจากราชการ (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) อ.ก.ค.ศ. สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ อ.ก.ค.ศ. สำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา อ.ก.ค.ศ. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ หรือ กศจ. แล้วแต่กรณี ทราบ และรายงาน ก.ค.ศ. ต่อไป

กรณีที่ ๓ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดหลังจากที่ผู้ถูกกล่าวหาออกจากราชการ ไปเกินสามปีแล้ว

กรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ส่งสำนวนการไต่สวนให้ผู้บังคับบัญชา หรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนพิจารณาสั่งลงโทษ แต่ผู้ถูกกล่าวหาหนี้ออกจากราชการไปเกินสามปีแล้ว ตั้งแต่วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๒ ไม่สามารถสั่งลงโทษได้ ให้ผู้มีอำนาจ ตามมาตรา ๕๓ กำหนดโทษที่ผู้นั้นควรได้รับพร้อมมีความเห็นว่าไม่สามารถลงโทษบุคคลดังกล่าวได้ และนำเสนอ อ.ก.ค.ศ. สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ อ.ก.ค.ศ. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อ.ก.ค.ศ. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ หรือ กศจ. แล้วแต่กรณี พิจารณา และรายงาน ก.ค.ศ. ต่อไป

ทั้งนี้ จินกว่าจะมีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการสั่งลงโทษทางวินัย กรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดข้าราชการซึ่งออกจากราชการไว้เป็นการเฉพาะให้สอดคล้องกับ การแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗

